

Regeringen står indtil i dag tomhændet i sit forhold til Iran og har med sin behandling af Rushdie afsløret sin tomhed.

Tiden er nu inde til, at vi fylder tomrummet ud, og det bidrager denne dagsorden til, som vil have regeringen til at føre en aktiv politik – svarende til den, som vi har stået for, og som vi faktisk også står for i forhold til andre lande, hvor regeringen endnu ikke er nået til sådanne klare standpunkter som dem, der her er fremsat af regeringspartierne.

Det er selvfølgelig klart, at vi på den baggrund kan støtte dagsordenen.

Jørgen Estrup (RV):

Det danske Folketing har i mere end 5 år været dybt engageret i arbejdet for Salman Rushdies ytringsfrihed og sikkerhed og i kampen mod den iranske fatwa.

Mest markant kom det nok til udtryk allerede i februar 1992, hvor 111 folketingsmedlemmer, dvs. næsten to tredjedele af Folketinget, skrev under på en protest til den iranske regering over fatwaen. Det var en opfølgning af en underskriftsindsamling, som PEN-Klubben havde i Politiken på det tidspunkt.

Efterfølgende kom Rushdie så i juni 1992 til København. Det var hans første besøg i Danmark og i øvrigt hans første udlandsbesøg overhovedet siden fatwaen, og det var en begivenhed, som kun kunne foregå i stilhed, men det var ikke en begivenhed, som havde behovet at være uden officiel dansk deltagelse. Men det var det stille diplomatiske tid. Hr. Anders Fogh Rasmussen brugte vist det billede, at hvis regeringens medlemmer havde mødtes med Salman Rushdie, havde det været som at køre uden cykellygte: en tom demonstration!

Jeg er ganske uenig: Det var 10 måneder efter mordet på Irans sidste premierminister under shahstyret, Shapour Bakhtiar, dvs. på et tidspunkt, hvor alle vidste, hvad sagen drejede sig om, og reaktionerne – inklusive reaktionen fra Salman Rushdie – var meget skarpe og klare. Jeg vil godt citere, hvad Salman Rushdie skrev i Politiken den 12. juli under overskriften: »Det stille diplomati kan ikke stå alene«:

»Som jeg sagde på Louisiana, er det ansigt til ansigt med den slags terrorisme nødvendigt at give udtryk for sin afsky. Hvis dette ikke sker, hvis Europas regeringer kigger den anden vej, mens sådanne trusler bliver fremsat, vil det kun tjene til at overbevise terroristerne om, at Europa er ligeglad med, at netop disse europæiske

statsborgere bliver myrdet, og det ville i sandhed ikke tjene sagen.«

Jeg synes ikke, det kan siges klarere. Vi har også været igennem det, at den daværende regering naturligvis havde æren af at gøre besøget muligt; men den havde ikke ære af at holde sig uden for det.

»Lav støj!« var overskriften, og det blev der, men først efter regeringsskiftet i 1993, da EU's kritiske dialog startede, og den startede i øvrigt under det danske formandskab i juni 1993.

Formålet var at fastholde presset på det iranske styre under trussel om total isolering, og det var et led i denne proces, at den iranske viceudenrigsminister, Vaezi, under sit besøg i København i februar 1995 undertegnede den såkaldte København-erklæring, som jo bl.a. omfattede de tre ting, at den iranske regering skulle stoppe sin aktive medvirken i fatwaen, at den skulle respektere folkeretten i almindelighed, og at den skulle fordømme terrorisme.

Det ville have været et gennembrud, hvis det havde fået lov til også at blive overskriften for den kritiske dialog i EU-regi, men det blev det ikke. Det er det i hvert fald ikke blevet endnu. Hidtil er det trods mange forsøg ikke lykkedes for EU's trojka at komme igennem med en underskrivelse af en offentlig erklæring fra den iranske regering om, at dette er den officielle politik.

Derfor må det konstateres, at den kritiske dialog ikke har ændret ved karakteren af det iranske styre: Det er et fundamentalistisk diktatur, og dets overgreb er rigeligt dokumenteret gennem Amnesty Internationals rapporter: tortur, henrettelser, tusinder af politiske fanger, forfølgelse af religiøse mindretal og total disrespekt for menneskerettigheder!

Og den internationale straffeattest er – selv om den ikke er officiel – ikke bedre, men værre: Den drejer sig ud over fatwaen og mordforsøget på Rushdies norske forlægger om mord på dissidenter, herunder det nævnte mord på Shapour Bakhtiar, og om destabilisering i Mellemøsten og i Eksjugoslavien. Det er en voldsom dagsorden, der er sat her.

Derfor er det også vigtigt – og det er jo det, der understreges i den dagsorden, som vi også i Det Radikale Venstre støtter med stor tilfredshed – at den danske regering øger presset. Og det bør ske i EU-kredsen; der må i EU-kredsen være opslutning til den skarpe linje, og vi må undgå nogle af de eksempler, vi har set, og som hr. Gert Petersen understregede tidligere: at